

OM

DE HIDINDTIL UKJENDTE

PHÖNIZISKE MYNTER,

SOM ERE PRÆGEDE I MALAGA I SPANIEN.

AF

OLUF GERHARD TYCHSEN,
Professor.

ON

DE HINDIENDE UNBESCH

PHONISKE MYNTER

SOM ERB TRACIDE I MALACA I SPANLEN

W

ONE GEORGE D. YOUNG

London

T

Printed and Published by...

Phönizierne have allerede i de ældste Tider, som Historien lærer, udbredet deres Handel lige til Spanien, og udvalgt paa de sydlige og østlige Kyster af samme, for at sikkre deres Handel, de bekvemste Pladser, enten til at anlægge Stæder, eller indrettet paa de allerede forefundne godtbeliggende Stæder, Faktorier, og deri lidt efter lidt sat sig fast. Til de første regner jeg de Pladser, som ustridigen føre et sandt phönizisk Navn, som: *Gadir* og *Malacha* (Cadiz og Malaga); de andre Stæder, der ikke bærer noget Navn, som kan udledes af det phöniziske Sprog, som *Kanak* og *Abderath* (Adra) synes deels at have beholdt deres gamle Navne under Phöniziernes Herredømme saaledes som de befandt dem, deels at have faaet en phönizisk Endelse. Men dette kan kun bringes til nogen Vished ved de i de nævnte Stæder prægede phöniziske Mynter, fordi uden disses Vidnedsbyrd enhver Derivation af Navne, som anføres af græske og romerske Forfattere, altid bliver uvis og falsk. For at bevise dette med et Exempel; saa har *Bochart* udledet Staden Abderas Navn, som paa græsk forekommer

skrevet, snart Αβδαρα , snart Αυδαρα af אוזר Auzer, en *Befæstning*, da der dog kun staaer aftrykt paa Mynter עברת som ikke har den mindste Lighed med den Bochartske Opdagelse. Men indtil nu ere kun Mynter fra tre Stæder med deres phöniziskskrevne Navne med Vished bekjendte, nemlig fra *Abdera*, *Gadir* og *Kanak*. a)

De i *Abdera* prægede Mynter, ja selv de ældre, ere forsynede med det blotte Navn af phönizisk Skrift עברת *Abderath*, som vedhængte Tavle Num. 1 viser, de yngre ere foruden dette ogsaa forsynede med det latinske skrevne Navn *ABDERA*.

Paa de i *Gadir* eller *Cadiz* slagne Mynter træffer man foruden Stadens Navn אגדר eller הגדר endnu foran sammensat et Navn som betyder *en Mynt* מפעל b) eller *Arbejdet* פעלת og מהלם Præget (Num. 2.)

- a) Tegninger af disse Mynter levere følgende Spanske Skribentere: *Lastanosa* museo de las medallas desconocidas Espannolas en Huesca 1645. 4. Num. 126-128 *Velasquez* en sayo sobre los alphabetos de las letras desconocidas Madrid 1732. 4. Tab. XVII. 9-15. XVIII. 1 - 6. *Florez* medallas de las colonias de Espanna Madrid 1757, Tab. XXVII. 4 - 12 *Valcarcal* medallas de las colonias de Espanna Valencia 1773. 4 Tab. n. 7 *Fr. P. Bayer* del Alfabeto y lengua de los Fenices Madrid 1772 fol. p. 369, samme de numis Samaritanis Valentiae 1781. 4. p. 140 sammenlign *Josephi Eckhel* doctrina numorum p. 1. vol. II. p. 422 og B. Aldrete varias antiqvedades de Espanna en Amberes 1614. 4 Tab. p. 179.
- b) *Sal. I. D. Michaelis* ansaae urigtigt Ordet מפעל for en Abbreviation af מלך בעל *Kong Baal* og אגדר for אג גדר *Öen Gadir*, i det det første tilstrækkelig modsiges ved Synonymet פעלת og מהלם fabrica percussura, det sidste ved det Artiklen ה findes paa andre Mynter fra *Cadiz*, fordi ה og א hyppigen ombyttes. See

De Mynter som ere prægede i *Canaca*, en, efter Ptole-
mæi eeneste Vidnesbyrd, ved Udløbet af Guadiana beliggende,
og kuns endnu af sine Mynter bekjendt Stad, have enten det
blotte Navn קקק *Kanak*, eller tilligemed foran samme Ordet
לעלל ligesom paa Mynterne til Cadiz (Num. 3). Til disse tre
bekjendte phönizisk-spanske Myntsteder har den berømte Bar-
thelemy c) endnu villet føje en fjerde: nemlig Staden *Sevilla*
i det han paa Indskriften af en Mynt, der fremviser et, paa
de, af Indvaanerne paa Öen Cossura prægede Mynter næsten
ligedan skrevet Navn קסצקס *Kosranim Cossaræern* (Num. 4)
læser לבלל *Isbala* לבלל *Isbalim Ispalensern* (Num. 5 a. b.

Nu er det vel saa, at, fordi det første Bogstav har
Skikkelse af et N som paa nogle Mynter fra Cadiz, det ogsaa
her kunne have samme Betydenhed; men Fejlen er eene og
allene hos Stempelskjereren, som har udeladt den perpendi-
kulære Adskillelæsesstreg ved Enden af Vinklen, hvorved Bog-
stavet ligesom paa de Citiske Monumenter bliver et p, desuden
har han her afbildet p og nogle andre Bogstaver paa disse Cos-
suraiske Mynter, saa forskjellig og saa skjödeslös, at man ikke maa
tage det saa nøje med nogle manglende eller overflödige, for-
forlængede eller forkortede Streger, ifald, som her er Tilfældet,
Myntestedet ved det lignende Præg af de phöniziske og
græske Mynter, er ganske afgjort. Hertil kommer endnu, at

sammes orient. Bibl. T. X. 135 og Supplementa lexica p. 195. 1513
Eckhel fælder l. c. Side 422 følgende Dom over disse tre Synonyma:
quarum sensum explicare tentarunt Velasquez, Bayerius Dutensius,
non, ut reor, satis propitia fortuna, hvilket er sandt for saavidt det
angaaer Velasquez og Dutensius to meget utilforladelige Fortolkere,
men i Hensyn til Hr. Bayer, er falskt, fordi han har forklaret denne
urigtig.

c) lettre a Mr. le Marquis Olivieri a Paris 1766. 4 Tab. IV. 4. 5. p. 43.

det første Bogstav paa den barthelemeiske Mynt (Num 5. a.) som er ganske forskjellig fra det første Bogstav paa hans anden Mynt (s. Num. 56) har Figuren af et מ eller ס og som Adversen paa hans Mynt Num. 5 viser, er et virkeligt ק hvis övre og nedre Tverstreg her af Fejltagelse er bleven udeladt; det andet Bogstav er et ס ligesom paa *Jubas* Faderens Mynt *d*) det tredje et ך det fjerde et fejlfuldt tegnet ג hvis venstre Streg er trukket ned istedet for op; det femte er et ט saavel paa den fjerde som femte Mynt.

Disse Bemærkninger, Bayers Forsikring, at deslige Mynter aldrig ere fundne ved Sevilla, og, hvad der er af Vigtighed, den lignende Stilling af dette Ord inden for en Laurbærkrands med de övrige cossuriske Mynte, frembyde Grunde for dens Fædreland Cossura, som nu kaldes Pantelaria, hvilke og Eckhel *e*) holder for overvejende, saa forskjellig endog dens Advers er fra Begyndelse- og Ende-Bogstavet קב af Navnet קסרן Kosran d. e. Cossura, og den paa Reversen under Hoved-Navnet satte Værdie, som det synes af $\text{פ} ||||$ eller 4 Parata (פ ריטה) eller Halvskillinger, fra de af Torremezza *f*) leverede mange cos-

d) Det phöniziske Ord paa Jubas Mynt (s. num. 6) læser *Svinton* סבאי Jubai, men jeg vilde hellere læse סובעס Subas, fordi Figuren af det første og sidste Bogstav ikke i det Phöniziske er et *Jod* men et *Samech*. Maaskee har Konsonanten Jota hos Rommerne havt en Lyd, som har grændset til S, saasom Joannes i det Italienske skrives Zuane.

e) l. c. 422 *Hispani Baeticae phoenicios quoque numos tribuit Barthelemejus, sed argumentis nullam veri speciem praferentibus, quaejam etiam refutavit Bayerius p. 364.*

f) *Siciliae populorum et urbium rel. numi Panormi 1781. fol. Tab. XCVI.*

suraiske Mynter, hvilken Forskjellighed maaskee kan tilskrives en forandret Regjering.

Uagtet dette mislykkede Forsög at formere Spaniens phöniziske Mynter, vover jeg dog at föje til de tre hidindtil bekjendte, en fjerde, hvis Myntsted ikke een eneste Myntkjen-der endnu har vidst at bestemme, og at forelægge det kongelige Selskab mit ringe Forsög til overbærende Prövelse.

Stoffet til min nærværende Afhandling er den mærkværdige Mynt, paa hvis Advers man seer Vulkans Hoved med Tangen og en phönizisk Inskrift; paa Reversen det omstraalende Venushoved, med nogle nedentil anførte Forandringer, som siden skulde blive anførte, af hvilken Mynt Velasquez Tab. XVII. 1 - 8, Florez T. LVI 9-14 LXIII. 9., Barthelemy T. IV. 1-3, Carter T. 1-3, Bayer Side 375 have fremstillet et stort Antal med forskjellig Præg, hvis phöniziske Inskrift jeg, tildeels formedelst den store Forskjellighed i Figuren af nogle Bogstaver, nöje har aftegnet paa den hosföjede Tavle Num. 7-11 til desto lettere Oversigt.

Velasquez S. 142 læser paa vor Mynt det phöniziske Ord *Hezphatz*, i hvilket han vil finde en Lighed med *Hephaistos*, Orientalernes Vulkan, eller med Ægypternes *Phtha*. Men da han blot har gjettet ethvert Bogstavs Betydning, og desuden ej angivet et Myntsted, saa opholder jeg mig ikke længere ved han.

Florez S. 634, afgiver sig aldeles ikke med at forklare det phöniziske Ord, men troer paa Grund af Præget, at den kunde være præget i St. Luças di Barrameda, som ligger ved Udlöbet af Batis eller det nu værende Guadalquiviver, hvor selv Strabo har hensat Venus's eller Aftenstjernens Tempel ($\tau\omicron\ \tau\eta\varsigma\ \Phi\omega\sigma\phi\omicron\theta\omicron\upsilon\ \iota\epsilon\rho\upsilon\upsilon$) og heri giver Carter S. 354. 14 Anm. ham Bifald.

Barthelemy S. 41 foreslaaer tre Forklaringsmaader, enten at læse *Ilipa*, eller *Onuba*, eller *Alona*, hvilke Stæder ere i Baetica eller det nuværende Andalusien og Granada, hvorhos han dog holder *Ilipa* for den sandsynligste. Fraregnet at denne Myntkjender fejler i Bestemmelsen af det første Bogstavs Betydning, som aabenbar er et *Mem* og intet *Aleph*, og som han derfor uheldig har forklaret, saa mangle ogsaa gamle Forfatteres Vidnesbyrd for, at disse tre Steder har været af phönizisk Oprindelse.

Bayer S. 365 lover vel i det han angiver at mangle Rum, ved en anden Lejlighed, at meddele den sande Forklaring af den phöniziske Inskrift, men hans Løfte er bleven uopfyldt.

Eckhel har aldeles ikke berørt denne talrige Myntart. Saameget seer man imidlertid af disse Forfatteres anførte Meninger, at de har holdt Spanien og i Særdeleshed den Deel af samme, som de Gamle kaldte Baetica, for denne Mynts Fædreneland. Det kommer altsaa eene og allene an paa, at angive denne Mynts egentlige Myntsted, som kuns kan udføres ved en rigtig Bestemmelse af Bogstavernes sande Betydning, der udgjøre denne Inskrift.

Hvad nu Figuren af disse Bogstaver paa denne Inskrift angaaer, saa er det første Bogstav et *Mem*. Saaledes forekom-

g) Saaledes udtrykker *Barthelemy* sig herover S. 41: "Je suis persuadé que le mot dont il sagit, doit designer une ville; et par le gout de la gravure, ainsi que par la forme des lettres on doit conclure quelle étoit située dans cette partie de l'Espagne, qui fut connue sur le nom de Baétique, et dont il nous reste plusieurs médailles chargées de caractères Puniques ou Phéniciens semblables à ceux que nous avons sous les yeux."

mer det hyppigt i Ordet מבעל paa Mynten af Staden Kanak hos Bayer S. 173 Num. 1; og paa flere endnu ubekjendte phöniziske Mynter i Hr. Professor Münters fortræffelige Myntsamling, hvis Bekjendtgjørelse var meget at ønske. Overgangen fra den sædvanlige Figur af det phöniziske *Mem* til et \times eller + var let fordi den eene Streg enten maatte trækkes lige, eller dog kuns erholde en Krumning.

Det *andet* Bogstav er et *Lamed* som Barthelemey allerede rigtig har bemærket.

Det *trede* er egentlig et *Caph*, omendskjönt det stundom laaner sin Figur til גב og ג after Stempelskjærerens større eller mindre Nøjagtighed. Paa det andet citiske Monument forekommer det flere Gange, f. Ex. משכב og מדר (Num. 7 a. b.) og her paa Mynterne hos Florez LVI. 13 og Carter I. 13 selv samme Figur som paa den af Barthelemey i Journal des Scavans August 1760 Num. 1 afbildte laodicæiske Mynt *h*), hvis Indskrivt han læser ללארכא אום בכנען (Num. 8). Disse Grunde berettiger mig til at antage dette Bogstav her for et *Caph*. Det *fjerde* og sidste Bogstav er et *Thau*, saa vanskabt endog dets Figur fremviser sig for Öjet paa nogle af ovennævnte Afbildninger, i hvilket jo dog Aarsagerne til dens Forskjellighed opdages ved Tværliniens mere eller mindre vovede frie Træk.

I Forbigaaende anmærker jeg at det næsten synes som om Phönizierne have udtalt *He* fæmininum som et *Thav*, og dette har ogsaa forud været brugeligt hos Hebræerne ligesom nu hos Araberne f. Ex. מדינת Medinet-Staden, fordi Hebræerne forvandle *He* fæmininum saavel in statu constructo som

h) Min Forklaring over denne Mynt staaer i Bayeri vindiciis numorum Valentiaë 1790. 4. p. 65. seqv.

Vid. Sels. Skr. 1801. II Deel, II Hæfte.

suffixo til et Thav, ogsaa endnu have Ord under begge Endelser He og Thav. I det mindste har jeg fundet det saaledes i alle phöniziske Indskrivter, f. Ex. paa Grävskrivter til Citi-um Num. 1. טעבת; 2. מצבת (Num. 9. a. b.)

Af denne ved Grunde understöttede Bestemmelse af disse fire Bogstavers sande Værd bliver det klart at de udgjöre Navnet מלכת *Malcath*, hvoraf Navnet Μαλακα, som Strabo eller Malaka, som Plinius skriver det, ligesaadan som Abderath, Abdera, er opstanden.

Hvo der endog er nok saa lidet bevandret i den spanske Mynthistorie i de ældste Tider, og blot har beskuet de af Florez bekjendte Mynter, eller har læst Eckhels Udtog af Florez, han vil snart indsee at hver Söe- og Landstad har havt sine egne Mynter. Da nu *Malaga* var en af Phönizierne anlagt og af sin Handel berömt Söstad, saa er det let begribeligt, at den, ligesaavel som de övrige paa denne Kyst liggende phöniziske Stæder, Abdera Gadir og Kanak, har havt sine egne Mynter. Saa indlysende dette endog er; saa ubegribeligt bliver det dog, at, saavidt jeg veed, det endnu ikke er faldet nogen Forfatter ind, at anstille Betragtninger over denne paafaldende Omstændighed, at af saa vigtig en Söe- og Handelstad ingen Mynter — paa hvilke dens Söstre ingen Mangel havde — skulle være kommet til Efterverdenen.

Men at blot phöniziske og ikke ogsaa romerske Mynter ere blevne fundne med Stadens Navn, kunde vel have de samme ubekjendte Aarsager, som ere ved mange andre spanske Stæder med celtiberiske Skrivter, at de ved Spaniens Erobring af Carthaginienserne eller Romerne, enten ere geraadede i Aftagelse eller ere blevne ganske ödelagte, som man f. Ex. vel træffer Mynter af Kanak, men ellers intet Spor mere

deraf; men dette Tilfælde finder ikke Sted ved Malaga, fordi denne Stad endnu har blomstret under Romerne; saasom de af Carter og andre leverede Steenskriver beviser dens Ophøjelse til en municipal Stad og dens Vedvarelse lige indtil vore Tider. I al Fald kunde man antage, at den har havt sine egne phöniziske Mynter saalænge indtil Caligula havde betaget alle spanske Stæder deres Mynte-Rettighed.

Men det være nu som det vil, saa sætter dog det phöniziske Navn *Malaka* paa de talrige Mynter af denne Stad, som indtil denne Dag fører dette Navn, det uden for al Tvivl, at de ere prægede af denne Stads phöniziske Indvaanere, og at Strabos Efterretning om at de have en phönizisk Oprindelse, er fuldkommen sand. Romerske Mynter fra Malaga ere ikke opdagede. *i)*

Jeg kunde nu lade det beroe ved det som er sagt, naar jeg ikke holdte det for tjenligt at gjøre nogle Bemærkninger over Navnet Malagas Derivation, og over de med samme i Forbindelse staaende Figurer og Symboler paa denne Mynt,

- i)* Florez leverer Tab. LVI. 16 en Mynt paa hvis Advers man seer Vulkans Hoved tilligemed Tangen, ligesom paa Malagas phöniziske Mynt, dog uden Inskrift; men paa Reversen et Sviin, og over samme en Stjerne med tvende latinske Bogstaver D. D. (*Decreta Decuriorum*). Da denne Mynt har Adversen og en Stjernes Symbol tilfælles med den phöniziske Mynt, og forresten, saavidt jeg veed, intet lignende Præg af andre bekiendte spanske Myntstæder er forhaanden, saa kunde maaskee den i Malaga holdes for en efter Befaling af Decurierne, hvis D D i Colonierne og Municipal-Stæderne gjaldt ligesaa meget som de romerske Senatorers S. C., slaget Mynt.

Eckhel har heller ikke anført denne Mynt af følgende uvigtige Grund, men blot P. I. Vol. I. p. 61. skrevet: *prætermitto nummos incertos alios, quos Florezius tabulis postremis Tomi II et III complexus est, quod nihil ad philologiæ causas confert.*

eftersom *Bochart* fortrinlig har forsøgt dette, og hans Derivation har fundet Carters og andres Bifald. *Bochart* udleder nemlig Navnet Malacha af det hebraiske Ord מלח Melach Chaldaisk Malcha, hvilket betyder *Salt*, fordi Malaka efter Strabos *κ*) Vidnesbyrd drev stor Handel med saltede Fisk. Sindrig nok, kuns Skade at denne Etymologie staaer i Modsigelse med Ordet paa Mynten hvis tredie Bogstav er et Caph og ingen Cheth, Bogstaver som ikke forvexles.

Om det endskjønt nu er vanskeligt, ja ofte umuligt at udlede Ejendoms Navne, naar man mangler historiske Efterretninger, fordi Oprindelsen til samme ofte skriver sig fra et blot Tilfælde, godtbefindende, religiøs Sindsstemning og fra utallige andre Aarsager, saa haaber jeg dog ikke at tage Fejl, naar jeg antager, at Phönizierne, fornemmelig Sidonierne *λ*) have til Ære for deres Gudinde Venus belagt dette af dem til Nedsættelse udvalgte Sted med hendes Navne, hvortil maaskee disse første Nybyggere have givet den første Anledning, ved det at de ved Hjælp af Aftenstjernens Skin efter ustandne Fa-

κ) Bog III. Kap. IV. Deel 1 S. 419 den Leipziger Udgave. 1796. 8. hvor det hedder end *ταρχιασ δε εχει μεναλασ*.

λ) Sandsynlig have iblandt Phönizierne, Sidonierne først besejlet Spaniens Kyster, og der nedsat sig, saasom de have opbyggt et Venus-Tempel i Malaga, Abdera og ved Batis Udløb, eftersom Strabo bekræfter dette om Templet ved Batis-Floden, og fremvise Afbildninger af samme paa Mynterne fra begge de hos nævnte Stæder. Derimod have Tyrierne nedsat sig i Cadix og Kanak, og opbyggt et Tempel til Ære for deres Skytsgud Herkules og sat hans Hoved tilligemed de øvrige Attributer Köllen og Lövehuden paa deres Mynter.

rer vare komne paa denne skjønne og sikre Rhed; dog denne og andre Formodninger tilsidesat, saa kaldte de, som der staaer i første Kongernes Bog XI. 5. 33. deres Gudinde עשתרת (ashtoreth), hvilket Navn Grækerne udtale Astarte. Fortrinligviis kaldte de Venus ogsaa מלכת Dronning eller Gudinde, som fremlyser af Jeremias VII, 18 XLIV 17-19. 25, paa hvilket Sted hun hedder *Himmelens Dronning* (מלכת השמים.) Herodotus skriver vel i den 1 B. 131, at Assyrierne havde kaldet Venus Μολιτα, men det synes at være en Skriver- eller Høre-Fejl for Μαλιχα eller Μαλιχα, som allerede kan skjønnes af Harpocraton ved Ordet αποματτων, hvorhos han anfører, at den babyloniske Venus ogsaa har hedt *Himmelens Dronning*; Andre holde dette Ord for eensbetydende med מולדת Genetrix (Venus) ihvorvel det endnu bekvemmere kan udledes af מולטה som just har denne Betydning, og kommer mere overeens med Retskrivningen.

Men dette maa ikke undre nogen, at Astarte *m*) eller Venus, der blev dyrket som Gudinde, bærer det fortrinlige Navn *Malca* eller Dronning, da Bibelen allerede lærer os at מלך *Melech* iblandt andre bekjendte Betydninger ogsaa har den af en Gud eller Afgud f. Ex. Jeremias VII. 1. 10. XLVI, 18 Jesaias XXXVII, 13 sammenlignet med Kap XXXVI, 19.

m) Paa de Citiske Monumenter hos Pocoke i hans Rejsebeskrivelse Tab. XXXIII No. 2 og 4 kommer dette Navn for ligesaadan skrevet som i Bibelen, under hvilket Syreren Moor Isaac hos Kircher i Ondipus T. 1. p. 320 forstaaer Planeten Venus. Om dette fremmede Ords Derivation, som nogle udlede af Ασηρ, kan efterslaaes i Simony onomasticum p. 444, sammenlignet med Suida ved Ordet Ασαρη.

Saaledes bliver ogsaa den tyriske Afgud Herkules paa de phöniziske Monumenter i Malta kaldet מלקרת *Melkart*, d. e. קרת מלך *Melech Kareth*, Stadens Konge eller Afgud, som ogsaa hos Grækerne og Latinerne ikke var usædvanligt, at de gave Jupiter og andre Afguder den Titel *αυαξ* og *rex*.

Denne min Angivelse erholder ved denne Mynts Præg en stor Vægt, thi paa dens Revers öjner man:

- 1) Paa nogle: det med Straaler omgivne Venushoved.
- 2) Paa Symbolet af samme, Aftenstjernen af anseelig Størrelse i en Venus helliget Myrtekrone. Florez LVI. 12. 13 LXIII, 9 Carter 1. 12.
- 3) Paa andre: den forreste Side af hendes Tempel med Aftenstjernen. Florez LVI. 14 Barthelemy IV. 3. Carter 1. 13.

Men at dette paa nogle Mynter værende Hoved forestiller Venus, det viser paa dens Advers deels hendes Mands Vulkans Hoved, deels begge deres ved hinanden satte Hoveder paa en Mynt hos Florez LXIII. 9.

Da der og efter Strabos Beretning var Guld og andre Metalgrubber i de ved Malaga værende bjeragtige Egne, saa lader det sig let forklare, hvorfor Vulkan, som Metalarbejdernes Gud ligeledes er bleven forestillet paa denne Mynt. Det lader sig altsaa uden Vanskelighed gjøre, at forene disse Myntfigurer med min givne Forklaring og Derivationen af den phöniziske Inskrift, hvorved den har, efter mine Tanker, er-

holdet en høj Grad af Sandsynlighed. — Vil man imidlertid hellere antage, at Phönizierne, fordi de fandt utallige Guld- og andre Metalminer *n)* paa en af de herligste og sikkreste Rheder paa den hele Kyst fra Gibraltar til Carthagena, des- aarsag har kaldet deres anlagte Stad Dronningen (Malca) og, som Strabo *o)* melder, Hovedet for alle de övrige paa denne Kyst af det middellandske Hav liggende Stæder *Malaka*, og ved denne Benævnelse tillige have sigtet til en af deres fornem- meste Gudinder efter en hos Österländerne yndet Paranomasie; saa finder jeg ogsaa herimod ikke for nödvendigt, at indvende no- get af Vigtighed fordi det phöniziske Navns Forklaring og De- rivation derved hverken vinder eller taber.

Vil man endog forstaae Strabos Ord l. c. *η δε Μαλακκα — Φοινικη τε τω σχηματι Malaca er efter phönizisk Form*, saaledes, som om Phönizierne havde nedsadt sig i denne foresfundne Stad, og da forskjønnet og indrettet den efter deres Viis, i hvorvel de kort derpaa fölgende Ord *Ανδερρα Φοινικων κτισμα κα αυτη Abdera er ligeledes anlagt af Phönizierne* ikke er til For- deel for denne Forklaring, saa følger dog intet videre deraf, end at de havde udtrykt Stadens gamle Navn paa deres Myn- ter. Kuns vilde det ikke blive saa let hermed at foreene det övrige Præg af Mynten, som forestiller den sidoniske Afguds- tjeneste.

Man vælge imidlertid, som man vil, iblandt disse for- skjellige Derivationer af Myntnavnet, eller man bringe andre

n) Carter skriver S. 374: "Das ganze Gebirge um Malaga ist voll von Silberminen "

o) l. c. *πολις δε εστιν εν τη παραλια ταυτη πρωτη — εμπορειον*

paa Bane, saa bliver dog Malaca i Besiddelse af dens egne phöniziske Mynter, som hidindtil, til Nedværdigelse for den gamle og berömte Handelstad, er bleven overseet af alle Myntkjendere.

Num. 1.

6.

Bayer n. 2. 19990

Velasquez XIII. 1. xy/x

..... 6. 15550

..... 2. xy/x

..... 8. 34/x

2.

Flores LFI 10. xy/x

Mihi 9914 6054

..... 13. xy/x

Bayer n. 3. 9914 4237

Barthel. II. 1. xy/x

..... 5. 9913 660)

..... 2. 34/x

..... 3. xy/x

Velasqu. XIII. 14. 9913 140)

Carter I. 11. 25/x

Valcarcel n. 7. 9914 160)

..... 12. xy/x

..... 13. xy/x

3.

Bayer p. 375. xy/x

Bayer n. 1. 272 601X

7.

Velasqu. XIII. 2. 272 601X

Pococke XXXIII. n. 2. b. 9444

..... n. 1. b. 444

4.

Bayer p. 362. 44974

8.

5049 44 49444

Torremuzza XCVI. 11. 449M4

9.

Pococke l. c. n. 1. a

6444

..... n. 2. a.

9944

5.

Barthelemy II. 4. a. X7924

3HH

..... 5. b. 87 77924

3HH